

Prikazi i osvrti

LEGENDA DOBROTE

Uz 30. obljetnicu smrti don Mladena Alajbega

Don Mladen ubraja se među najomiljenije splitske svećenike našeg vremena čija je popularnost prešla izvan granica njegove nadbiskupije. Završio je tijekom ovozemaljskog života 4. lipnja 1964. Najprije se istakao kao vrstan gimnazijski kateheta, zatim kao višegodišnji katedralni župnik i obljubljeni propovjednik, a cijeli život kao nesebični dobročinitelj siromašnih učenika, posebno sjemeništara i bogoslova. Životom kojim se samo darivao i danas nam zbori. Nema veće sile - piše o. T. Weisgerber - od dobrote koja se predaje i ljubavi koja se žrtvuje.

Mi smo malen narod koji ima veliki broj duhovnih velikana, ali bismo se trebali više njih sjećati, o njima govoriti i pisati, kako bi se bogatstvom njihove ličnosti mogle obogatiti i generacije koje nadolaze. Nisam susreo u životu profesora i odgojitelja koji bi na takav neusiljen, iskren, prirodan i spontan način volio svoje đake, kako je to uspjevalo dragom don Mladenu.

U svojoj oporuci napisao je slijedeće: "Od svih svećeničkih službi što sam ih u životu obavljao, najvećim veseljem me je ispunjala služba vjeroučitelja na splitskoj klasičnoj gimnaziji. Moji đaci toliko su zao kupljali moje srce da nije bilo mjesta za drugoga. I danas kad više nisam njihov vjeroučitelj, još su uvijek oni unutra. Neka im je blagoslovljeno sve što sam učinio. Preporučam se u molitve mojih dobrih učenika za čiju dobrotu i čistoću duše zna jedino Bog i ja." I tako se obistinjuje stara mudrost da mala gesta ljubavi prema konkretnom čovjeku pokraj tebe više vrijedi nego li mnogo silne i rječite ljubavi prema čovječanstvu.

Važnost korespondencije u komuniciranju

U doba komunističke strahovlade kad je i splitsko sjemenište bilo zatvoreno, studenti iz Splitske metropolije došli su studirati u Zadar teologiju. Don Mladen se ubrzo povezoao s mnogim bogoslovima zadarskog bogoslovnog učilišta, koji su u njemu našli ne samo iskusnog savjetnika nego i pravog prijatelja.

Ja ću se u ovom prikazu osvrnuti isključivo na neke don Mladene mladomisničke čestitke ređenima godine 1936. čije fotokopije imam u posjedu. Zadržat ću se samo na pojedinim ulomcima, jer mi radi ograničenog prostora drukčije nije moguće.

U komuniciranju s ljudima korespondencija je kod don Mladena imala važnu ulogu. Znam to iz vlastitog iskustva kao i iz iskustva mnogih mojih đaka koji su imali tu sreću da su bili povezani s don Mladenom. U doba mladenačkog sazrijevanja kad se toliko puta čovjek osjeti osamljen, jadan, prepušten sebi i svojim slabostima, izvanredno je mnogo značilo primiti pismo od uglednog vjeroučitelja i profesora iz Splita. Mlado srce je bilo tada ispunjeno ponosom, dobrim raspoloženjem i spremnošću poslušati svaki dobar savjet od onoga koji ga istinski voli i računa s njime kao sa svojim prijateljem.

Don Mladen je bio, rekli bismo pučkim izražavanjem, pjesnička duša i bio je jako sklon pjesničkom izrazu. Zato u mladomisničkim čestitkama, koje s pravom odišu posebnim ugođajem tog blagoslovljenog i velikog dana, donosi brojne citate naših hrvatskih i katoličkih pjesnika. Čitatelje mnogo iznenađuje koliko mu je ta poezija bila bliza i kako je s psihološkom istančanošću uspio prilagoditi jednom ili drugom mladomisniku stihove Kranjčevića, Pavelića, Kokića, Nazora i drugih. Dokaz je to njegove osobne naobrazbe i duboke kulture koja je znala ocijeniti dobro i lijepo.

Sve su don Mladeneve čestitke prožete biblijskom porukom. Davao je uvijek prednost Božjoj riječi koja bi mladomisnicima trebala biti putokaz u svećeničkom radu i služenju.

Moć dobrih ljudi

Don Mladen je sav ushićen od radosti što će njegov nekadašnji ministrant, mali Brano, postati uskoro svećenik i u čestitci mu veli: "Veselim se tvome velikom danu, a dvostruk je razlog moga veselja. Radujem se s tobom kao brat svećenik s bratom svećenikom. Vidim da Krist otkupljuje svoju Crkvu i da otkupljuje zadanu riječ. A drugi uzrok moga veselja, da je Brano, moj mali Brano, onaj moj dobri ministrant došao do oltara i postao svećenik. Kad dođeš u Split, pjevaj misu na onom istom oltaru gdje se rodilo tvoje zvanje, a ja ću tebi za uzvrat ministrirati..."

Mladomisniku Boži dozivlje u pamet dug zahvalnosti velikom Bogu za neiskazani dar svećeničkog poziva: "Kad je prorok Natan nabrojio Davidu što mu je Bog do sada učinio i što namjerava s njime,

ovaj u poniznosti reče: 'Tko sam ja svemogući Gospode? Što je moja kuća da si me dovle doveo?' (2 Kralj 7,18). To isto možeš i ti reći. Nema tu naših zasluga, to je Božja dobrota i milost njegova, da možemo, iako slabi i griješni, služiti nebeskim tajnama. A ne ostaje nam drugo nego moliti da nas učini dostojnim služiteljem svojih oltara, da mu čistim tijelom služimo i neokaljanim srcem omilimo... Ti si zadnji u redu dvanestorice ređenika. Sada će se malo po malo taj bršljan presađivati po župama zadarske nadbiskupije. Ako bude dopisivanja manje, molitve neće biti manje jer vi u Mementu imate svoje mjesto i svoju formulaciju..."

Mladomisniku Nedi preporuča jakost žive vjere: "Pobjeda koja pobjeđuje svijet, to je vjera naša.' (Iv 5,4) Da u Isusu duše privedeš, treba ti vještina koja se ne uči u školama, koja se ne studira u govorničkim knjigama nego jedino na srcu Učiteljevu. To je umjetnost saopćavanja onoga što je božansko, to je toplina koja prodire u savjest zajedno s milošću Gospodnjom, koja 'traga i ruši izgrađuje i sadi'. (Jer 1,10) Ako očaravamo uši mekanim riječima, ako zanosimo misao nizanjem perioda i sjajnih fraza, ako zadržimo pažnju slušača uzvišenim mislima, sve je to malo, sve je to ništa u djelu otkupljenja: 'Proroci koji su u vjetar govorili" (Jer 5,13).

Mladomisniku Mati želi dozvati u svijest istinu koja će mu najviše pomoći da njegova svećenička služba bude uspješna: "Služba je svećenika da Boga dade ljudima, a ljude dade Bogu. Znaj koja je najefikasnija metoda za taj rad: neka se nezna za mene i neka me se smatra za ništa. Kad se čovjek tako ponizi, onda ga Bog uzvisi i blagoslovi rosom svoga blagoslova njegov rad. Krist je rekao: 'Ako ja tražim svoju slavu, moja je slava ništa. Ima tko traži i sudi - a to je Bog.' Ja se ubrajam u starije svećenike i vidio sam u svome životu da su za Božju stvar i spas duša i dobro Crkve mnogo učinili - ne, ni puno pametni, ni puno lukavi, ni puno snalažljivi, ni puno zelantni nego puno ponizni. Svaki bi od nas trebao prihvatiti Kristove riječi: 'Kad učinite sve ono što vam je naloženo, recite: sluge smo beskorisne. Učinili smo ono što smo bili dužni učiniti" (Lk 17,10).

Mladomisniku Anti obraća se kao duhovni otac želeći da mu njegova dobrota i briga nadomjesti mrtvog oca: "Nadbiskup koji te je redio, tražio je od tebe posluš i poštovanje. Ja ne tražim poštovanje. To treba ljubavlju zaslužiti, ali bih htio da ti meni rečeš: Don Mladene, slušat ću vas kad mi budete govorili i poslušat ću vas kad me budete savjetovali i upućivali. Vidite, koliki sam, a pred vama ću postati kao maleno dijete, kao što je sin pred ocem. Eto to želim, dragi Ante, da ti budem neke vrsti otac, duhovni otac, a ti moje duhovno dijete i onda će mi biti lako i slatko bdjeti nad tobom i dati uputu, savjet, utjehu i pomoć kad god budeš trebao. S vama dvanaesticom zadarskih mladomisnika dušom sam se povezao, pa mi niste indiferentni. Sve me o vama i na vama zanima. Sjeti se i mene kod prvog žrtvenog prinosa..."

Ovaj letimičan zalet u Don Mladenovu korespondenciju neka bude znak sjećanja i osobna isplata duga čovjeku koji me je svojom dobrotom mnogo zadužio i kojem moram ostati zahvalan do smrti. Želim da on bude poticaj svima koji se bave odgojem mladeži, na prvom mjestu svećenicima, da usvoje metode rada dragog don Mladena pa uspjeh neće izostati. A ta je u prvom redu nehinjena dobrota srca. Pred iskrenom dobrotom čovjek ne može ostati hladan i ravnodušan. Norveški suvremeni pisac Gulbrandsen s pravom piše: "Ima neka moć u dobrim ljudima, oni su jaki i poslije smrti. Događa se da i dalje žive po svojim riječima i djelima, a najviše po dobroti svoga srca..."

Žarko Brzić

JOŠ O ODNOSU TEOLOGIJE I PRIRODOSLOVNE ZNANOSTI*

Dok sam u *Crkvi u svijetu*, 2 (1994), čitao članak fizičara Ive Derada "Još o odnosu teologije i prirodoslovne znanosti", gdje se u obliku polovičnih istina, na način raznih "ignoratio elenchi", "pars pro toto", "fallacia illegitimi transitus", s omalovažavanjem, iznose globalno negirajući stavovi protiv mog članka *Teologija i prirodoslovna znanost* (*Crkva u svijetu*, 1, 1994/24), koji je odgovor na njegovo pisanje, dolazile su mi na pamet riječi evanđelja: "Zar se s trnja bere grožđe ili s drače smokve! (Mt 7,16), kao i riječi iz Sirahove knjige: "Po zapovijedi njegovoj (Stvoritelja) puše južnjak, vijavica sjeverna i vjor olujni. Kao ptice pršti njegov snijeg..., oko se divi ljepoti njegove bjeline, i duh se zanosi praminjanjem njegovim... Ma koliko da dodamo, ne bismo završili; jednom riječju: 'On je sve!'... jer on je velik, iznad svih je djela svojih..." (Sir 43,13-33).

Gospodin Derado se sablaznio, jer sam se ja drznuo u svom članku osvijetliti *tome slične misli* podacima iz prirodoslovnih znanosti: po njemu, naime, znanje što ga omogućava znanost nije *apsolutno nikako* - niti "analognom supozicijom" - *upotrebljivo u pitanju vjerodostojnosti vjere u Boga*. Budući da gospodin Derado ne nastupa u svom prikazu mog članka na način znanstveno-misaonog "fairplaya", on me prisiljava da upozorim na viševrnsne nekorektnosti, poluistine i nedopuštene logičke skokove prisutnie u njegovu prikazu.

Profesor Derado, u raspravljanom pitanju, primjenjuje "stavove", a prešućuje "činjenice"! Već to je sofizam "petitio principii"? U najboljem slučaju: *vrlo opasna poluistina!* Da je čitao zadnjih tridesetak godina moje vrlo brojne studije i knjige, osjetio bi da vrlo dobro pratim cjelokupno misaono hrvanje našeg doba, ali i to da je moja osnovna

* Uredništvo CuS-a na svojim stranicama završava raspravu dvojice autora o gornjoj temi.